Editörler:
DİLARA AYDIN BAŞÖREN
MUSTAFA CAN TİRYAKİ

GENÇ TÜRKOLOGLAR

Araştırma Serisi [2]

türkoloji

DOĞU KÜTÜPHANESİ

GENÇ TÜRKOLOGLAR

Araştırma Serisi [2]

EDİTÖRLER
DİLARA AYDIN BAŞÖREN
MUSTAFA CAN TİRYAKİ

İSTANBUL, 2026

Editörler Hakkında

DİLARA AYDIN BAŞÖREN, İlk, Orta ve Lise öğrenimini İstanbul'da tamamladı. 2020 yılında İstanbul Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nden mezun oldu. 2021 yılında aynı üniversitenin Eski Türk Edebiyatı Tezli Yüksek Lisans programına başladı; 2024 yılında "Mehmed Fevzî Efendi: Kevâ'ib-i Şi'r ü İnşâ (İnceleme-Metin)" başlıklı teziyle programı tamamladı. Aynı yıl İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Doktora programına kabul edildi. 2023 yılından bu yana İstanbul Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsünde araştırma görevlisi olarak görev yapan Aydın, 2018 yılında Kazakistan'da misafir öğrenci, 2025 yılında ise misafir araştırmacı olarak bulunmuştur.

MUSTAFA CAN TİRYAKİ, İlk ve Ortaöğretimini İstanbul'da tamamladı. 2017'de İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü'nde eğitimine başladı. 2021 yılında mezun olup aynı yıl İstanbul Üniversitesi Genel Türk Tarihi'nde yüksek lisans eğitimine başladı ve 2025 tarihinde "Eski Türk Destanlarında Toplum ve Yönetim" adlı tezini tamamlayarak mezun oldu. 2025 tarihinde Türkiyat Araştırmalarında araştırma görevliliğine başlayan Tiryaki, aynı enstitüde Doktora eğitimine devam etmektedir.

GENÇ TÜRKOLOGLAR

Araştırma Serisi [2]

EDİTÖRLER
DİLARA AYDIN BAŞÖREN
MUSTAFA CAN TİRYAKİ

GENÇ TÜRKOLOGLAR Araştırma Serisi [2]

Editörler: DİLARA AYDIN BAŞÖREN
MUSTAFA CAN TİRYAKİ

Yayın Yönetmeni
Erol Cihangir

Mizanpaj
Ali Başpehlivan

Kapak Uygulama
Ozan R. Kartal

Doğu Kütüphanesi: 421
Türkoloji/İnceleme Seri No: 14

1. Baskı, 2026, İstanbul

Baskı
Birlik Fotokopi Baskı Ozalit ve Gıda San. Tic. Ltd. Şti.
Nisbetiye Mah. Birlik Sk. No:2 Nevin Acar Plaza
Beşiktaş/İstanbul Tel: (0212) 269 30 00
Matbaa Sertifika No: 52846 (Sertifika No: 52846)

© Bu kitabın bütün yayın hakları Kültür Bakanlığı
Telif Hakları Mukavelesi gereği editörüne aittir.

MİLLETLERARASI NEŞRİYAT NUMARASI
ISBN 978-625-8534-23-8

DOĞU KÜTÜPHANESİ
Alemdar Mah. Çatalçeşme Sk. Meriçli Apt.
No: 44 K/3 Cağaloğlu- Fatih/İstanbul
Tel: (0532) 494 14 60 Sertifika No: 52736
web: www.dogukutuphanesi.com
e-mail: bilgi@dogukutuphanesi.com

İçindekiler

Sunuş / 7

BİRİNCİ BÖLÜM
HAFIZA ve MEKÂN ÇALIŞMALARI

Taşta Saklı Hafıza: Seyyid Hasan Paşa Medresesi'nin Hafıza Mekânı Olarak Tarihsel Dönüşümü / 11
Rabia Aytekin

Hatıranın Silinişi: Ortaçağ'da Mezar ve Bedene Yönelik Saldırılar / 41
Seçkin Aksel

İKİNCİ BÖLÜM
DİL ve EDEBİYAT İNCELEMELERİ

Harnâme'de Mental Fiiller / 65
Akif Taş

Kırım Tatar Edebiyatındaki "Ana Dili" Konulu Şiirlerin İçerik Açısından İncelenmesi / 85
Harun Ayaydın

Tevfik Fikret'in Şiirlerinde Suyla Kurulan Metaforlar / 127
İ. Gizem Iğdır

Mekânın Kahramana Etkisi: Pandomima Hikâyesindeki Pascal'ın Son Perdesi / 151
Şevval Tuğçe Değirmenci

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
HALK BİLİMİ, SÖZLÜ KÜLTÜR ve İNANÇ

Göğün İnsan Hayatındaki Yeri ve Göğe Yükselme İnancı / 161
Ebru Bişgin

Kırım Tatarlarında Sözlü Kültür Bağlamında Çınlama (Şınlama) Geleneği / 189
Ezgi Asilsoy

Barış Manço'nun Müziğinde Âşık Edebiyatı Destan Motifleri ve Sözlü Kültürün Yeniden Yorumlanması / 203
Oğuzhan Korkmaz

Kula, Potlaç, Han-ı Yağma ve Kençliyü: Antropolojik Bir Deneme / 233
Mustafa Can Tiryaki

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
TARİH

Anadolu'nun Fethi Sürecinde Kastamonu ve Yöresinin Durumu / 251
Burak Bilgin

Moğolların Gizli Tarihi ve Üzerine Yapılan Çalışmalar Hakkında Değerlendirmeler / 297
Cengizhan Çakar

Başsız Bir Başkaldırı: 1416 İsyanı Toplumsal Bir Hareket Olabilir mi? / 315
Hakan Dumlu

Tırnova'da Türk Nüfusu ve Demografik Dönüşüm (1831-1908) / 325
Mehmet Salih Çoban

Dizin / 355

Sunuş

Türkiyat araştırmaları; Türk dili, edebiyatı, tarihi, halk bilimi, sanatı ve kültür mirasını bütüncül bir anlayışla inceleyen, bir asrı aşkın köklü bir geçmişe sahip ilim sahasıdır. Bu sahanın canlılığını koruması ve gelecek nesillere sağlam bir zeminle aktarılması, büyük ölçüde genç araştırmacıların yetişmesine; onların özgün çalışmalarını nitelikli akademik ortamlarda sunabilmelerine ve bu çalışmaların kalıcı yayınlara dönüşmesine bağlıdır.

Elinizdeki eser, bu anlayışın bir ürünü olarak hazırlanmıştır. Eserde yer alan metinler, II. Türkiyat Araştırmaları Lisansüstü Öğrenci Sempozyumu'nda sunulan bildirilerden üretilerek kitap bölümü formatına getirilmiştir. Sempozyuma, Türkiye'nin dört bir yanındaki 39 farklı üniversiteden 79 lisansüstü öğrenci bildirileriyle katılmış; böylece genç Türkologların geniş bir temsille bir araya geldiği verimli bir ilmî müzakere ortamı doğmuştur.

Sempozyum kapsamında yapılan ön değerlendirme sonucunda 58 bildiri sunulmak üzere kabul edilmiştir. Sunumların ardından, bildirilerin kitap bölümü hâline getirilmesi talep edilerek nihai metinler; titiz bir akademik süzgecin işletilmesi amacıyla kör hakemlik usulüyle yeniden değerlendirmeye tabi tutulmuş; bu değerlendirme neticesinde 14 çalışma yayımlanmaya değer bulunarak bu kitapta birer bölüm hâline getirilmiştir. Böylece eserde yer alan her çalışma, hem sunum hem de hakem değerlendirmesi aşamalarından geçerek olgunlaşmıştır.

Bu serinin ilk kitabı, I. Türkiyat Araştırmaları Lisansüstü Öğrenci Sempozyumu'nun bildiriler kitabı olarak yayımlanmıştı. Ancak sempozyuma gösterilen yoğun ilgi, gelen bildirilerin nicelik ve niteliğindeki artış ve genç araştırmacıların çalışmalarını daha derli toplu, kalıcı bir formatta ortaya koyma arzusu; bizi klasik bildiriler kitabı anlayışından tematik kitap basımına geçmeye yöneltmiştir. Genç Türkologlar Araştırma Serisi'nin bu ikinci kitabı, söz konusu yeni yayın anlayışının ilk meyvesidir.

Eserde; Türk dili ve edebiyatından tarihe, halk biliminden kültürel bellek çalışmalarına, antropolojiden mukayeseli edebiyata uzanan geniş bir yelpazede özgün araştırmalar yer almaktadır. Bu çeşitlilik, Türkiyat araştırmalarının disiplinlerarası niteliğini ve genç araştırmacıların ilgi alanlarının zenginliğini açıkça ortaya koymaktadır.

Bu vesileyle, çalışmalarıyla esere katkı sunan bütün genç araştırmacılara, bildirileri büyük bir titizlikle değerlendiren kıymetli hakemlerimize, sempozyumun düzenlenmesinde ve kitabın yayına hazırlanmasında emeği geçen herkese içtenlikle teşekkür ederim. Eserin, Türkiyat araştırmaları sahasına ve bu sahada yetişmekte olan genç ilim insanlarına hayırlı katkılar sağlamasını temenni ederim.

Prof. Dr. Ömer KUL
İstanbul Üniversitesi
Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü
Türk Tarihi Anabilim Dalı Başkanı

Dizin

1416 İsyanı 315, 316, 317, 319, 320, 321, 322, 323, 324

A

Ahmed Necib 335
Ahmet Temir 297, 298, 299, 300, 306, 310, 312, 313
Alâeddin Hüseyin 48, 49, 50, 60
Alâeddin Muhammed 48, 50, 51, 53, 55
Albay Hamdi Bey 344
alp kadın 211, 220
Altan Topçi 302, 306, 310, 313
Ankara Savaşı 316
Armağan 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 241, 246, 247, 248
armağanlaşma 236, 239, 241
Âşık Edebiyatı 203, 205, 206, 231

B

Balkanlar 315, 317, 319, 320, 325, 326
Barış Manço 203, 204, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 215, 216, 217, 219, 220, 221, 222, 223, 225, 226, 228, 229, 230, 231
Barok mimarisi 16
Batı Anadolu 266, 267, 315, 316, 317, 318, 319
Bellek 11, 12, 21, 23, 31, 33, 34, 37, 38, 69, 74, 80
bilinçaltı 128, 140
bilinçdışı 133, 151, 153, 156
Börklüce Mustafa 316, 317, 318, 319, 320, 322
Bulgaristan 321, 325, 338, 348, 352
Büyük Selçuklu 43, 48, 52, 263

C-Ç

Cengiz Han 298, 299, 300, 301, 306, 309
Çankırı 251, 252, 254, 255, 261, 262, 263, 265, 267, 268, 271, 272, 273, 274, 278, 279, 286, 290, 292, 295

D

Dadybra 278, 290
Damnatio Memoriae 43, 44, 45, 46, 59, 60, 61
Dânişmendliler 261, 265, 266, 267, 268, 271, 272, 274, 275, 288, 293
Dede Korkut 204, 205, 206, 207, 210, 211, 212, 213, 216, 217, 219, 220, 224, 230, 231, 233, 234, 236, 239, 241, 243, 245, 246, 247
destan geleneği 117, 119, 122, 203, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 216, 218, 220, 222, 225, 226, 227, 228, 230, 251, 288
devriyye 167
Doğu Roma Devleti 254, 259, 262, 266, 269, 276, 279
Doğu Roma İmparatorluğu 252, 254, 257, 258, 269

E

epik anlatı 203
Eros 151, 152, 155, 157
Etem Bey 335, 344

F

Fenghuang 165, 170, 171, 182, 185
Feniks 170
Fetret Devri 315
Firuz Bey 327, 344, 345
Freud 151, 152, 155, 157

G

Gazneliler 49, 50, 60
General Gurko 344
Godelier 233, 234, 235, 236, 237, 239, 240, 241, 247
göksel 146, 162, 170, 171, 180
Gurlular 49, 51

H

Hacı Esad Efendi 336
Haçlılar 264, 265, 266, 270
Haenisch 297, 298, 299, 300, 302, 303, 306, 307, 310, 311, 312, 313
Hafıza Mekânı 11, 21, 22, 30, 36
halk hikâyesi 209
Hârizmşahlar 50, 51
Harnâme 65, 66, 72, 73, 79, 81
hatıra 41, 42, 43, 45, 52, 54, 57, 58
hayal-hakikat çatışması 137
hiciv 73, 189, 198, 199, 200
Hoca Hafız Şerif 336
Howorth 297, 298, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 308, 313

İ

İdris 175, 176, 178, 185
İsmail Adil Ağa 334
İzmiroğlu Cüneyd Bey 319, 320
İznik Rum Devleti 279, 284

J

Jan Assmann 12

K

Kafdağı 168, 171
Karaburun Yarımadası 319, 322
Karadeniz 67, 68, 69, 190, 216, 251, 252, 253, 255, 256, 258, 260, 262, 264, 267, 269, 270, 272, 273, 274, 276, 277, 279, 280, 282, 283, 284, 285, 286, 291, 295
Karadeniz Ereğlisi 252, 254, 256, 260, 262, 274, 276, 277, 280, 282, 284
Kastamonu 69, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 266, 267, 268, 270, 271, 272, 273, 275, 277, 278, 279, 280, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 320
kençliyū 233, 234, 236, 239, 243, 244, 245, 246
kenz-i mahfî 166, 185
Kırım 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 98, 99, 100, 101, 102, 104, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 115, 116, 117, 118, 119, 122, 123, 124, 125, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 198, 200, 201, 202, 282, 286
kimlik 13, 325
kolektif bellek 11, 12, 13, 32, 44

Komnenos 251, 252, 258, 268, 270, 276, 280, 282, 287, 290, 292
Kozin 297, 298, 299, 302, 304, 305, 306, 308, 310, 311, 312, 313
kültür 7, 12, 21, 41, 65, 161, 189, 191, 199, 200, 203, 215, 230, 251, 288, 298, 312, 352
Kültürel Bellek 7, 11, 12, 38
kültürel hafıza 34, 189, 200, 217, 230

L

Lacan 151, 153, 154, 157, 158
Lodoïs 335

M

Malinowski 191, 197, 198, 200, 201, 233, 234, 235, 236, 237, 247
Maurice Halbwachs 11, 12, 31
Mauss 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 241, 242, 244, 245, 247
mausyan 238, 246
Mehmed Çelebi 315, 316, 319, 320, 321
mekânsal bellek 11, 21
melankolik 129, 133, 134, 135, 140
Mental fiil 73, 79
mesnevi 65, 72
meşruiyet 41, 43, 50, 58
mezar 41, 42, 43, 47, 49, 51, 52, 53, 56, 93, 153, 171, 184, 288
millet 86, 88, 97, 98, 99, 100, 102, 106, 113, 120, 123, 215, 216
miraç 172, 174, 175, 178
Moğollar 51, 52, 53, 54
Moğolların Gizli Tarihi 297, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314
Musa Çelebi 315, 318, 320

O-Ö

ortak mülkiyet 318, 323
Osmanlı Medreseleri 18, 31, 33, 36
Osmanlı Mimarisi 11
Ozan-Baksı geleneği 204, 205
Ögeday Han 297, 298, 299, 300, 301, 311

P

Paflagonya 251, 252, 253, 254, 256, 257, 258, 260, 262, 264, 266, 269, 273, 275, 276, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 290, 291, 292, 294
Palladius 297, 298, 299, 300, 302, 304, 305, 306, 307, 308, 311
Pandomima 151, 152, 157
Pelliot 297, 298, 299, 302, 304, 307, 308, 311, 312, 314
Phagspa 303
Pierre Nora 11, 12, 13, 31, 33, 35, 37
Potlaç 233, 237, 238, 242, 243
psikanalitik kuram 151, 157

R

Rachewiltz 297, 298, 299, 306, 308, 311, 312
Restorasyon 21, 36
Roma 41, 43, 44, 45, 46, 58, 60, 251, 252, 254, 256, 257, 258, 259, 262, 263, 264, 265, 266, 269, 270, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 279, 285, 287, 290, 293
Rübâb-ı Şikeste 127, 131, 148

S-Ş

Samsun 253, 255, 261, 269, 277, 279, 280, 283, 286, 290, 295
Serez 317, 321, 322

Seyyid Hasan Paşa Medresesi 11, 13, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39
Sinop 251, 252, 254, 255, 256, 262, 263, 266, 269, 280, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 294, 295
sözlü kültür 203, 228
Sultan Sencer 52, 54, 55
su metaforları 127, 131
sürgün 14, 85, 87, 190, 201, 315, 320
Şeyh Bedreddin 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324
Şeyhî 65, 66, 72, 73, 81
Şigi Kutuku 300, 307

T

tahkiye 209, 222, 230
tapşırma 206, 209, 210, 211, 213, 214, 221, 225
Tatar 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 98, 99, 100, 101, 104, 106, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 115, 116, 117, 118, 119, 121, 122, 123, 125, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 198, 200, 201, 202, 300
Tevfik Fikret 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 138, 139, 141, 142, 143, 144, 145, 147, 148, 149, 150
Thanatos 151, 152, 155, 157
Tırnova 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 353
Torlak Kemal 316, 319
Trabzon Rum Devleti 280, 282, 286
Tsarevets 337
Tuna Vilayeti 334, 340, 341
Türkçe 69, 81, 87, 90, 92, 102, 106, 115, 164, 172, 173, 176, 179, 180, 181, 182, 185, 186, 187, 189, 243, 244, 307
Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü 8, 11, 20, 21, 33, 35, 36, 37, 39, 69, 87, 124, 125, 203, 233
Türkiye Selçuklu Devleti 251, 253, 262, 263, 267, 284, 293
türkü 116, 122, 218, 219

U

Uygur-Moğol yazısı 297, 302

V

vakıf sistemi 15

Y

yağma 48, 52, 233, 234, 236, 242, 243, 244, 245, 246, 259, 274, 276, 344
Yantra 337, 338
yeniden üretim 203, 230
Yunus Emre 167, 183, 185

Z

Ziştovi 334, 343, 350